

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

KLIMAENDRINGER OG SKOGSKJØTSEL PÅ VESTLANDET

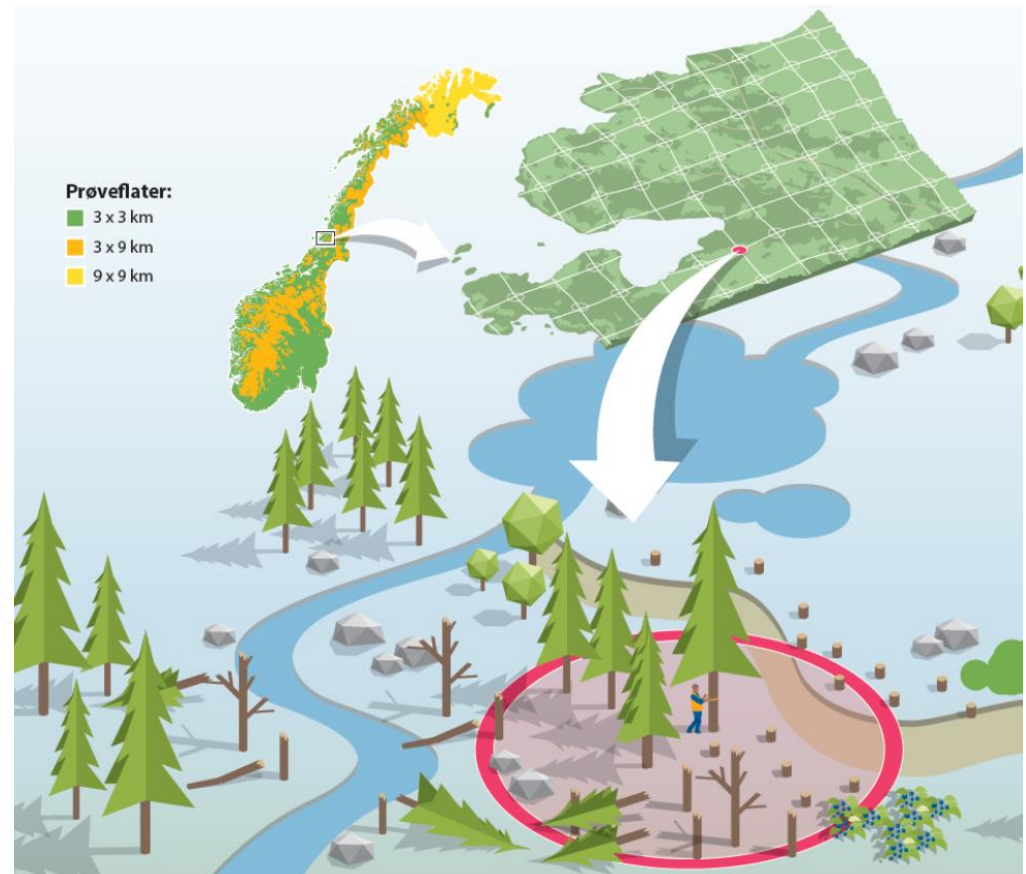
SVEIN SOLBERG, BRUCE TALBOT, JANNE KJØNAAS,
AKSEL GRANHUS, TORFINN TORP, JAN BJERKETVEDT,
HARALD KVAALEN

Fylkesskogsamling Møre og Romsdal

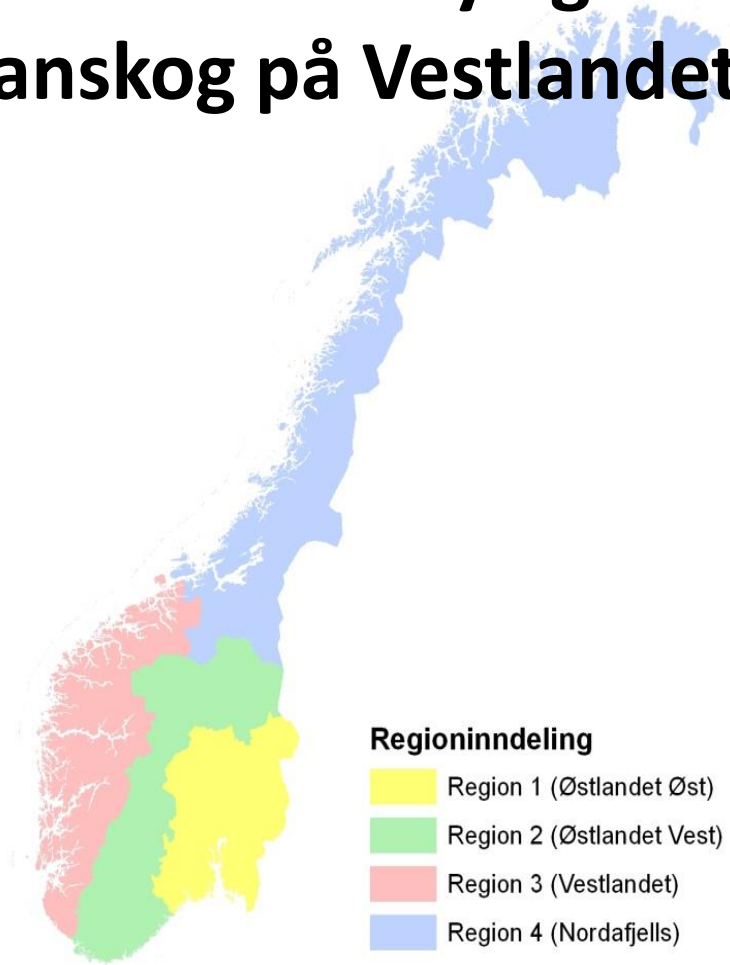
Ålesund, 14/2-2018

LANDSSKOGTAKSERINGEN

- 12 000 permanente prøveflater i skog
- Nye registreringer på de samme flatene hvert 5. år
- Framskriving av volum

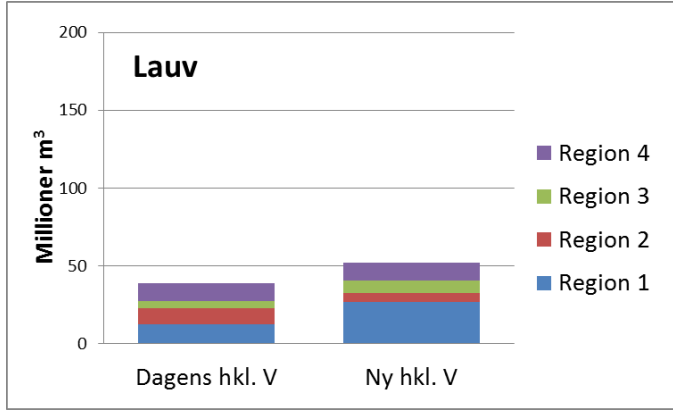
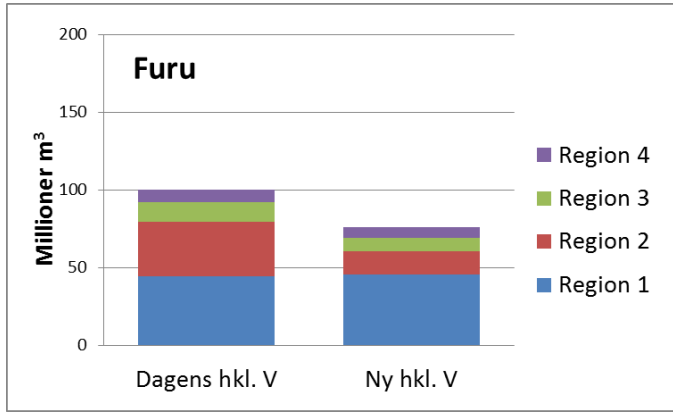
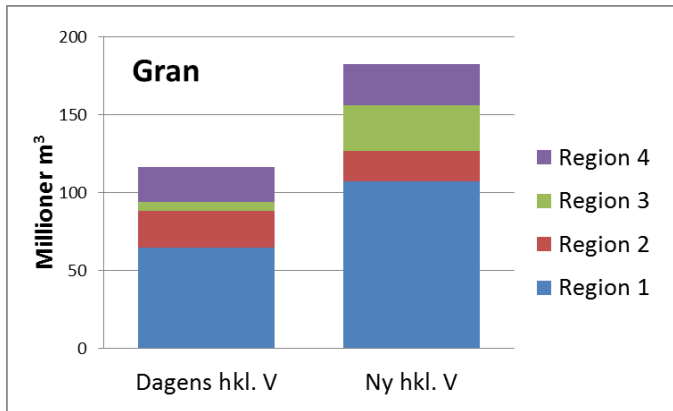

Det kommer mye gammel, granskog på Vestlandet!

Forutsetninger:

- Max driftskostnad 250 kr/m³
- Fradrag for miljøhensyn, topp og svinn

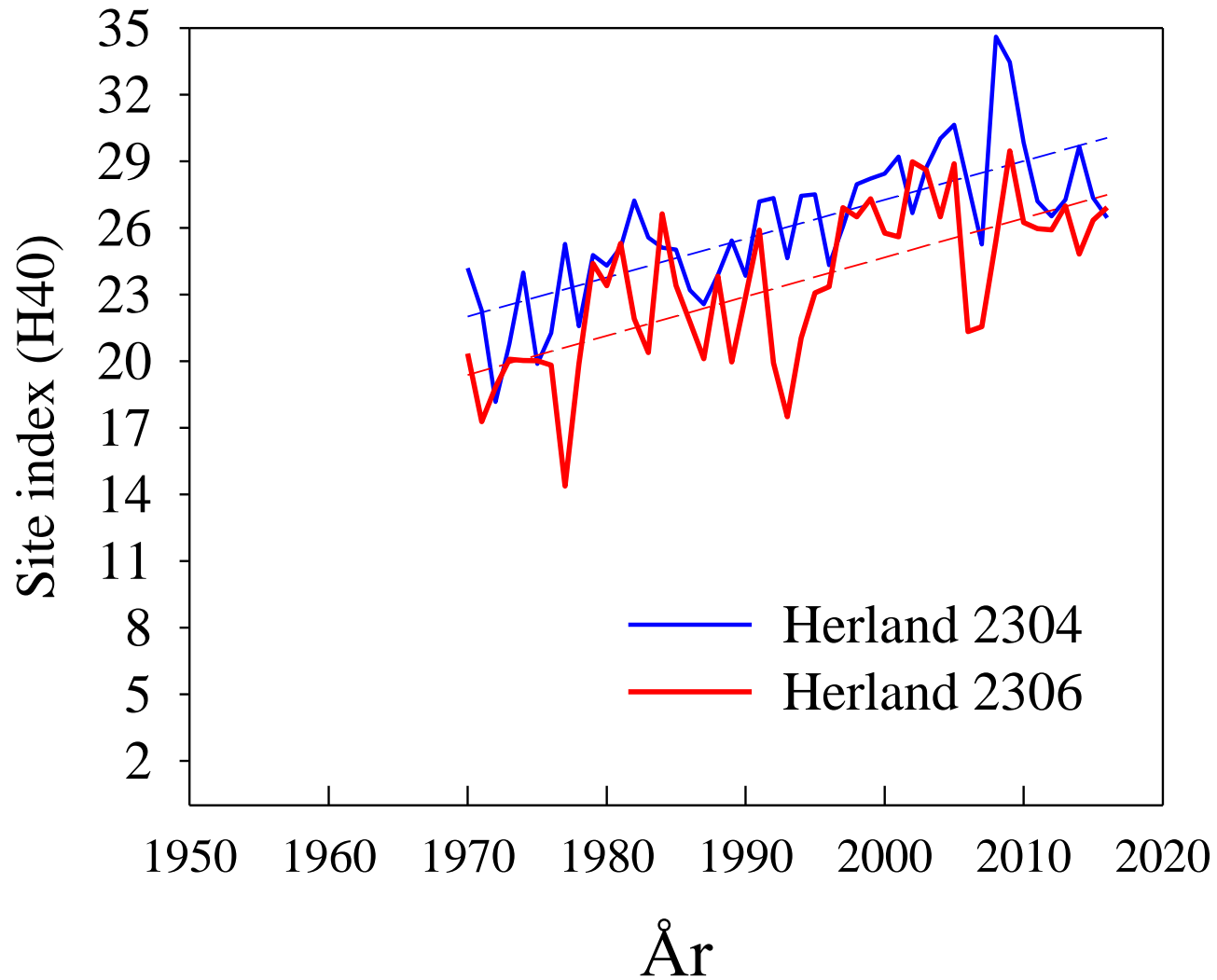

Boniteten øker!

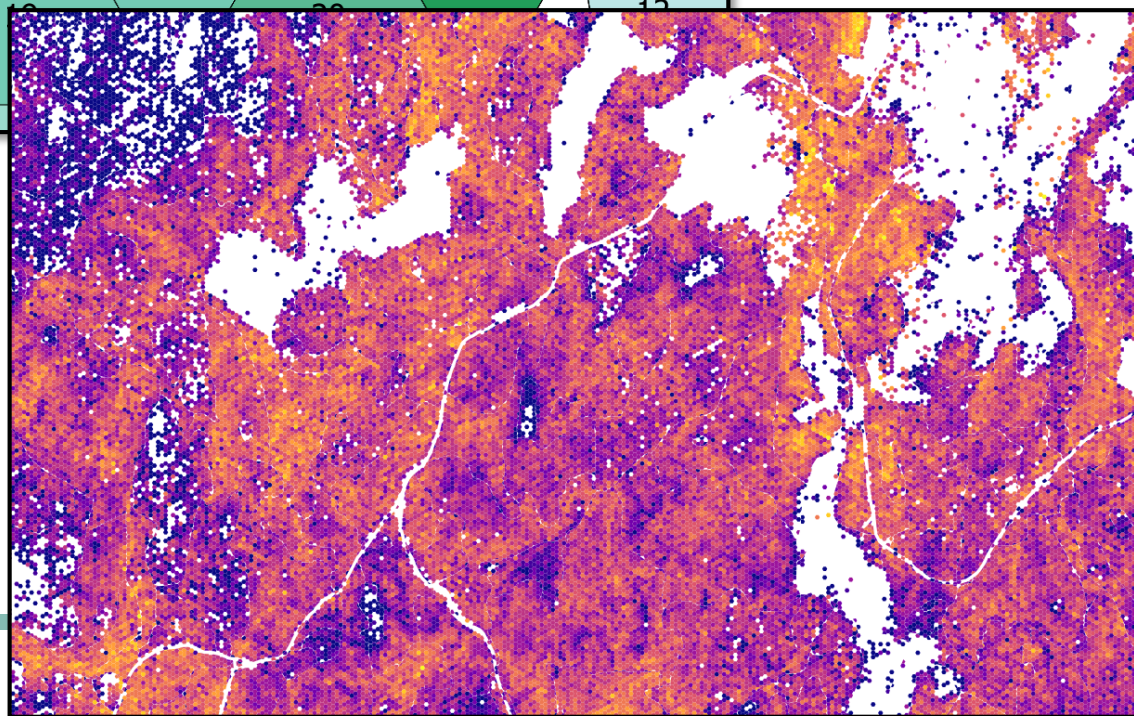
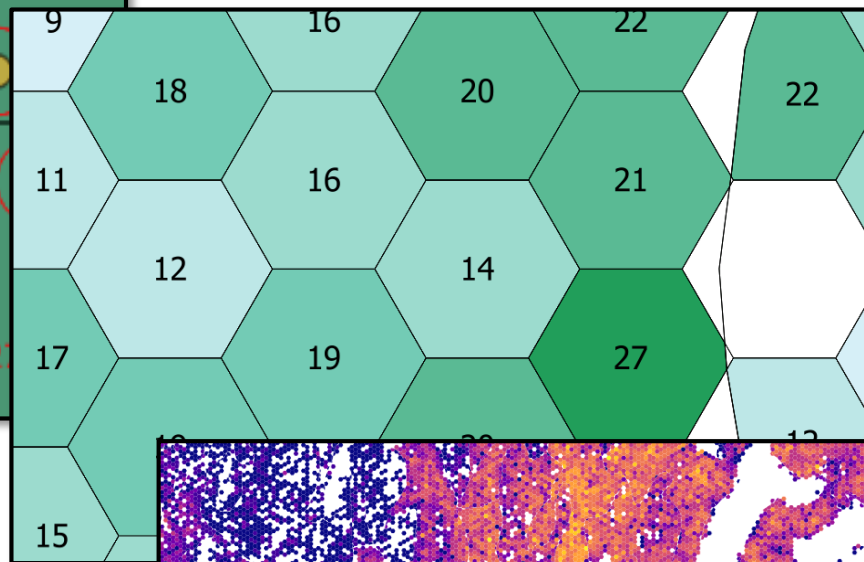
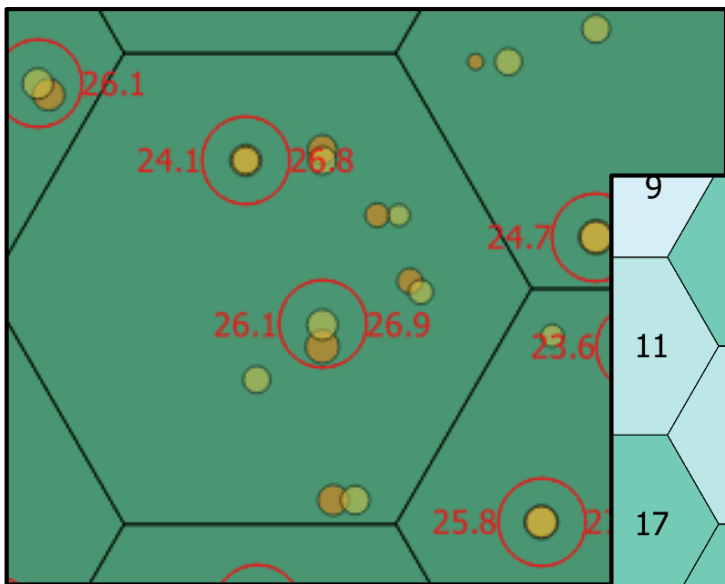
Bonitetsøkning beregnet med aldersfri bonitering på prøvetrær og enkelttre-laser

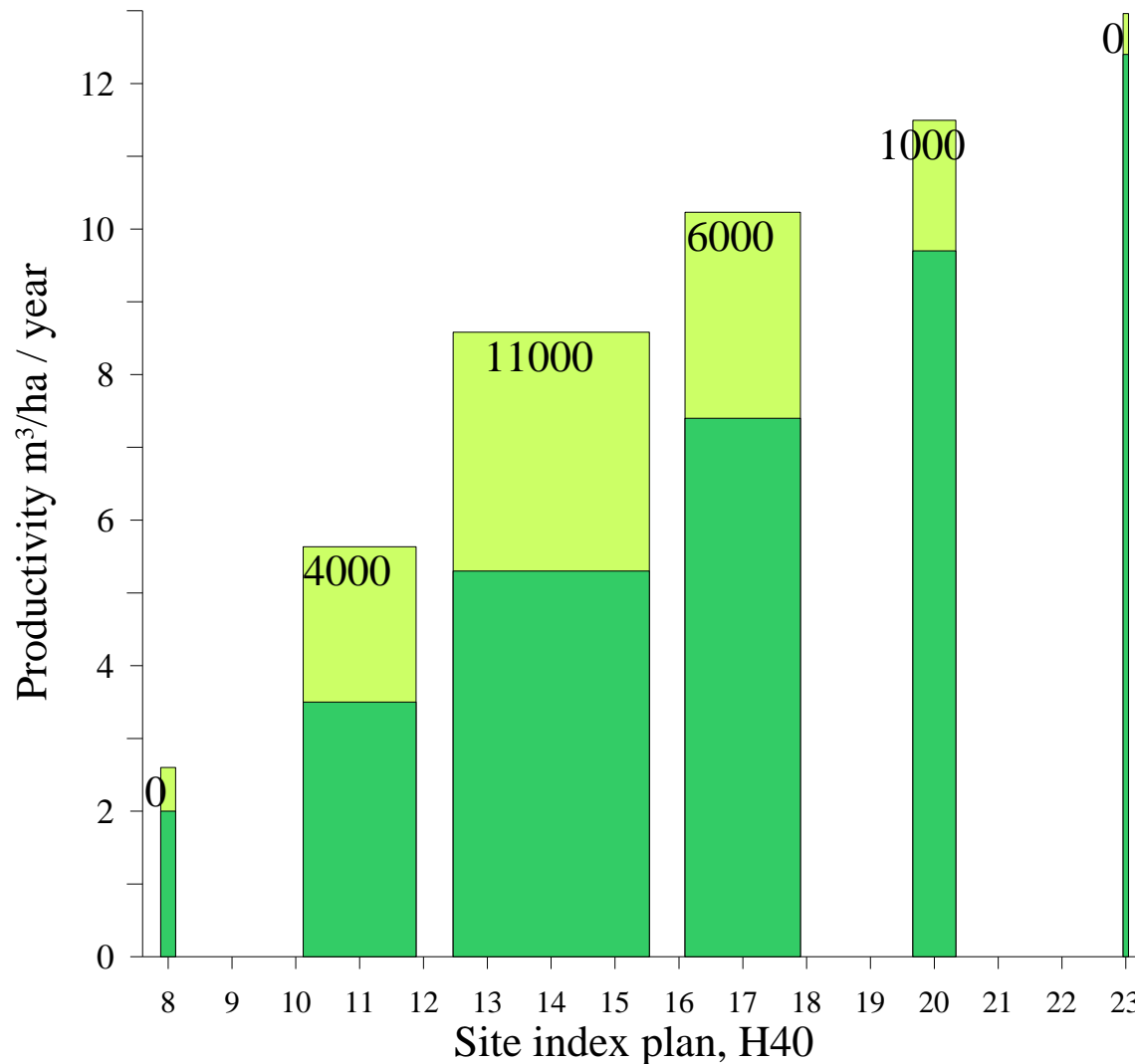
ØKNING I BONITET

VEGG-TIL-VEGG, ALDERFRI BONITERING MED ENKELTTRE-LASER

STOR SKOGEIENDOM PÅ ØSTLANDET: 45% ØKNING I PRODUKSJONSEVNE

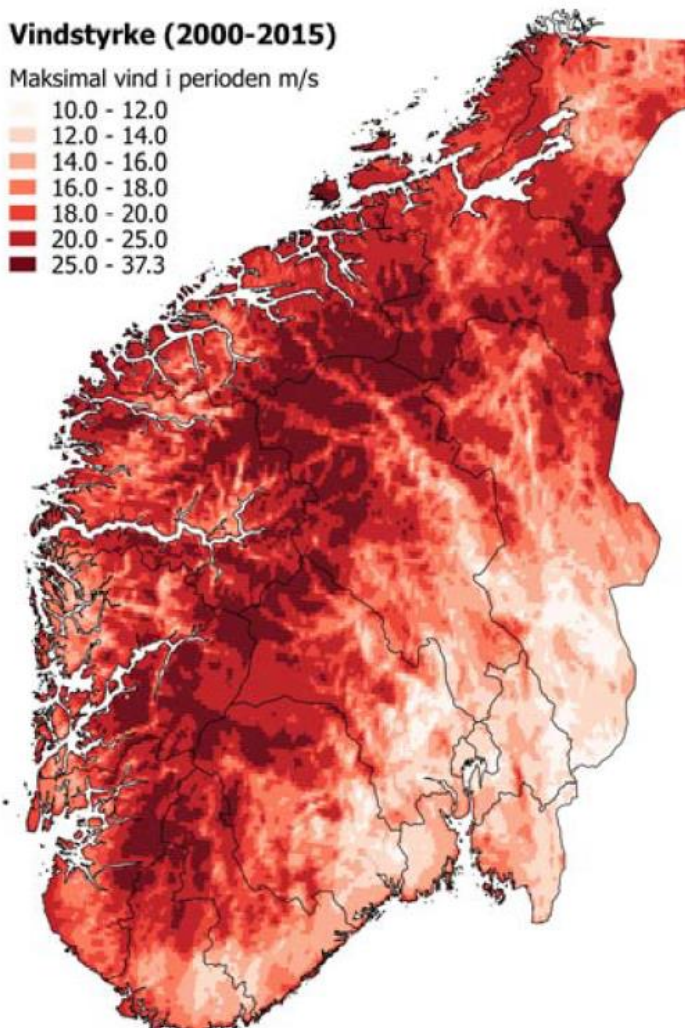
Bredde på søylene er proporsjonal med areal i de respektive bonitetsklasser

TØFFE VÆRFORHOLD PÅ VESTLANDET STATISTISK NEDSKALERT TIL 1 X 1 KM

Vindstyrke (2000-2015)

Maksimal vind i perioden m/s

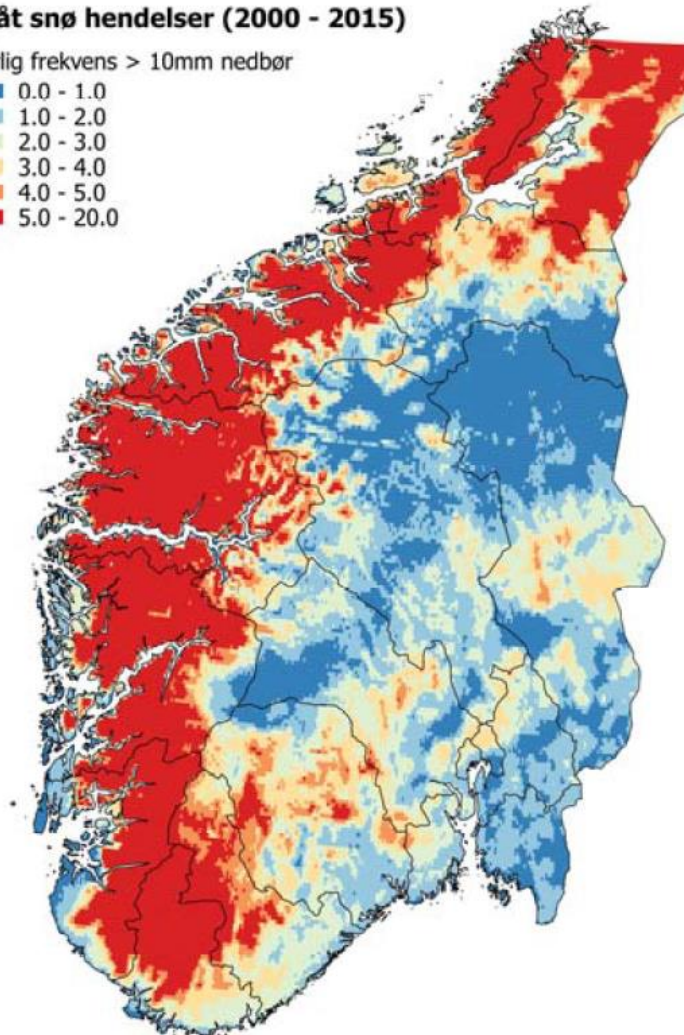
- 10.0 - 12.0
- 12.0 - 14.0
- 14.0 - 16.0
- 16.0 - 18.0
- 18.0 - 20.0
- 20.0 - 25.0
- 25.0 - 37.3

Våt snø hendelser (2000 - 2015)

Årlig frekvens > 10mm nedbør

- 0.0 - 1.0
- 1.0 - 2.0
- 2.0 - 3.0
- 3.0 - 4.0
- 4.0 - 5.0
- 5.0 - 20.0

Flere hensyn

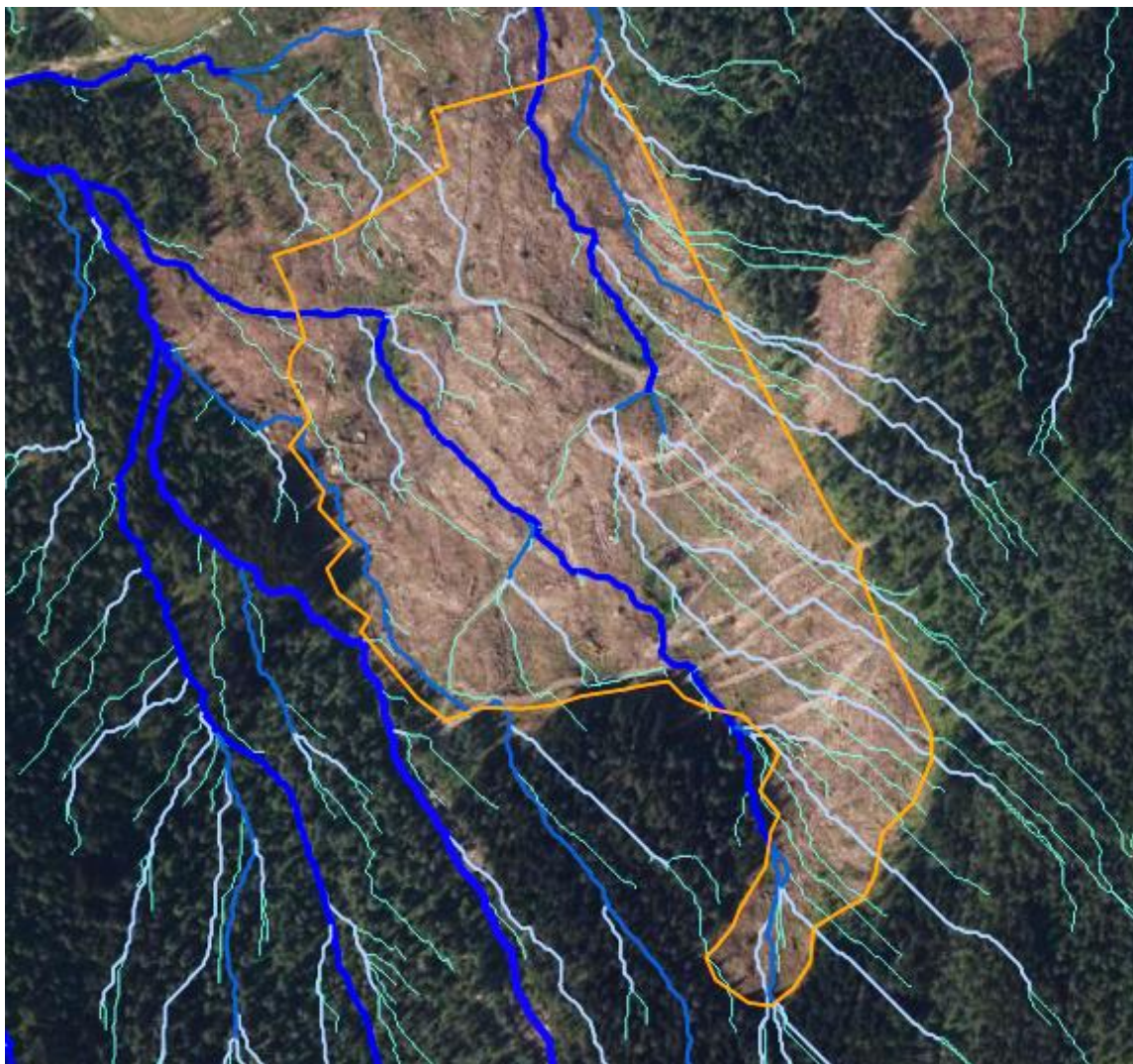
Risiko for flom og skred

SNAUHOGST I BRATT TERRENG ØKER RISIKOEN FOR FLOM OG SKRED:

- Øker avrenningen pga mindre vannforbruk av / på trær (evapotranspirasjon)
- Etter ca 8-10 år er rotarmeringen på sitt svakeste
- Evt driftsveger fører også til:
 - Endret avrenningsmønster (færre bekker)
 - Flytter noe avrenning fra nede i jorda til overflaten
- NB finkorna jord og bratt!

Avrenningsmønster før hogst, ved Voss

Beregnet med algoritme Flow Accumulation på terrengmodell

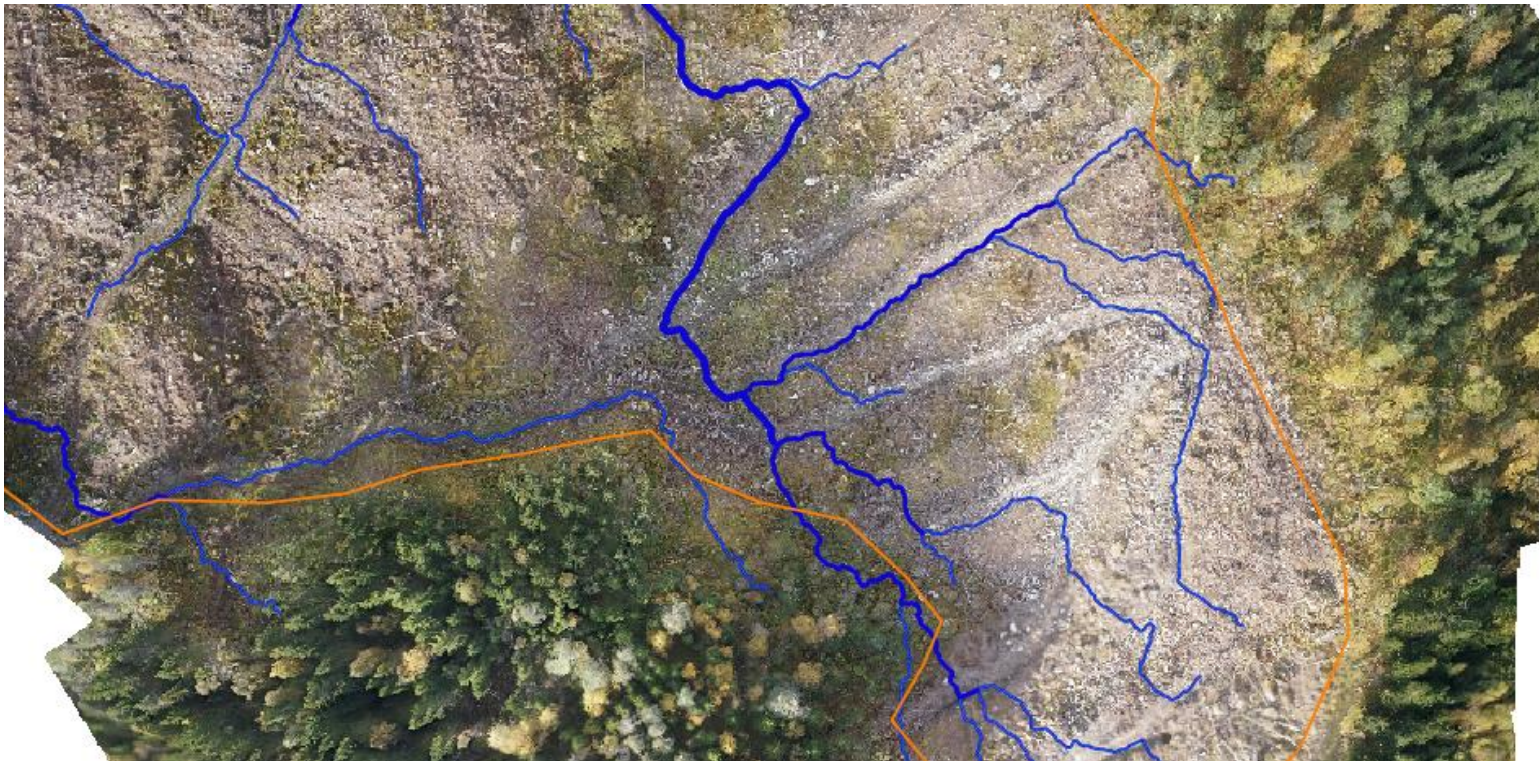

Bring on the 'Game of Drones'

Ny terrengmodell med bildematching

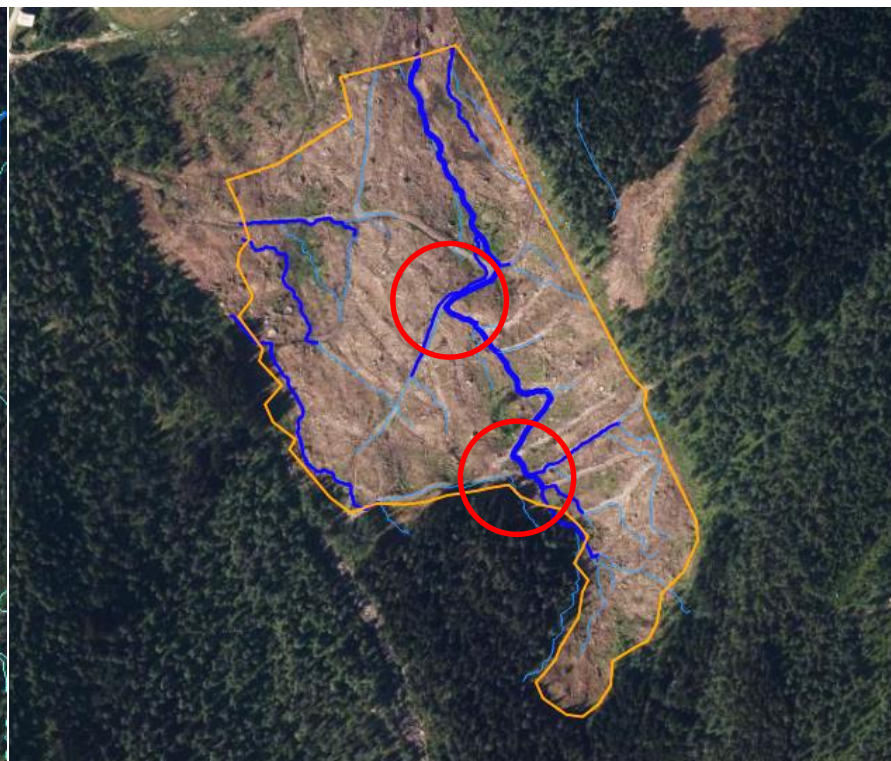
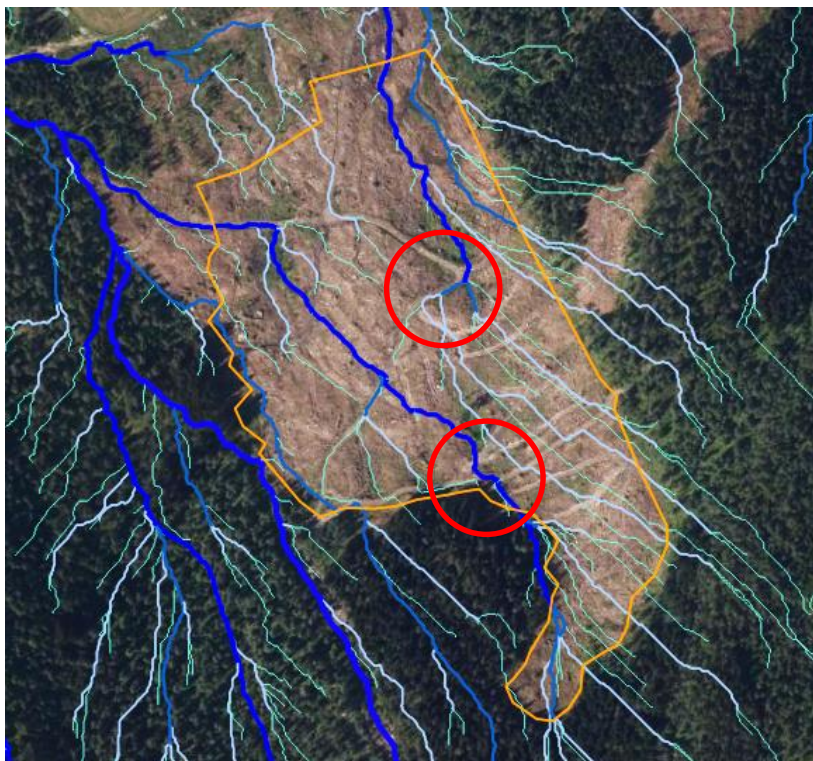
AVRENNINSMØNSTER ETTER GRAVEDRIFT FLOW ACCUMULATION BASERT PÅ NY TERRENGMODELL

ENDRET AVRENNINGSMØNSTER VED GRAVEDRIFT

Før

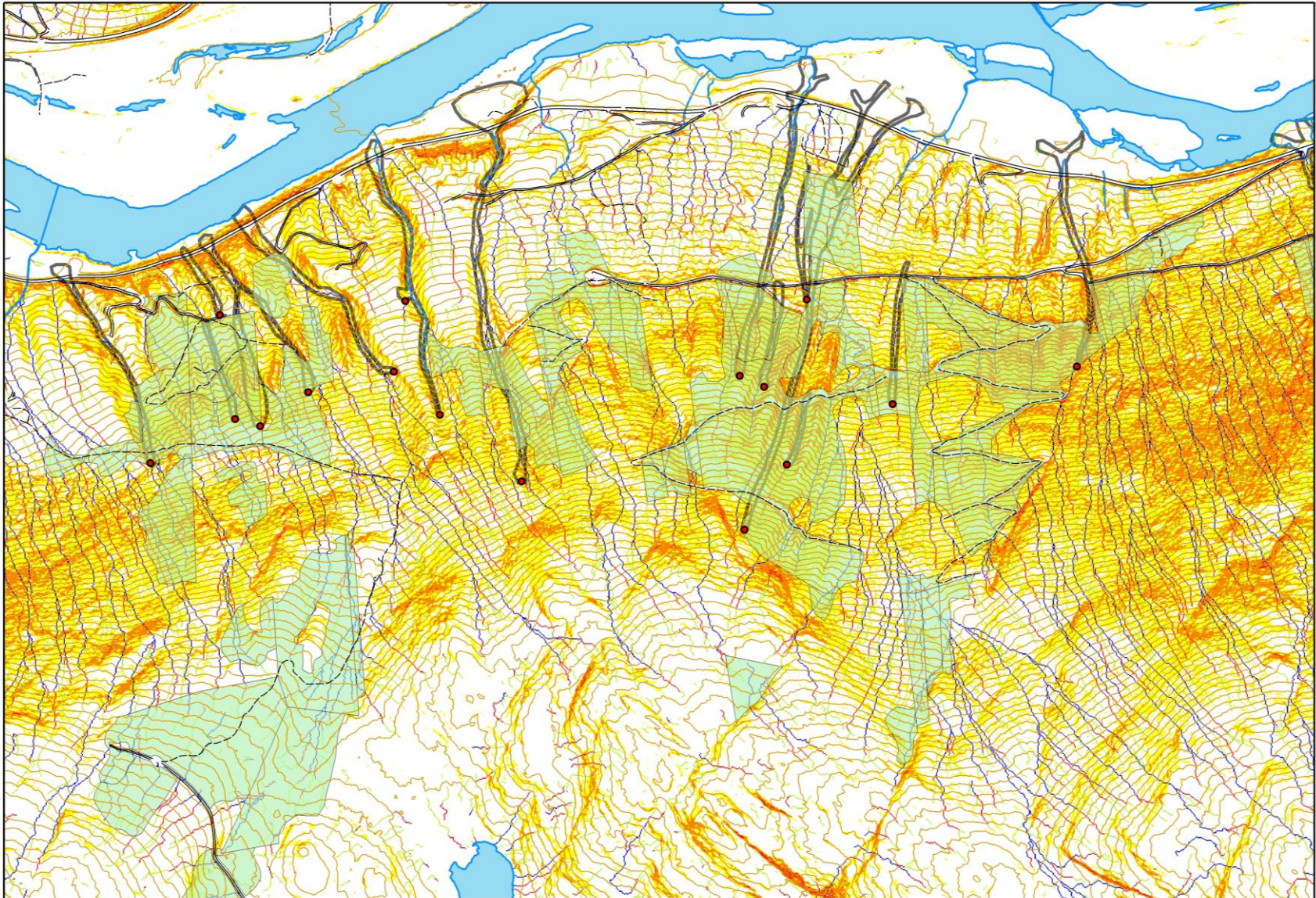
Etter

Laser DTM

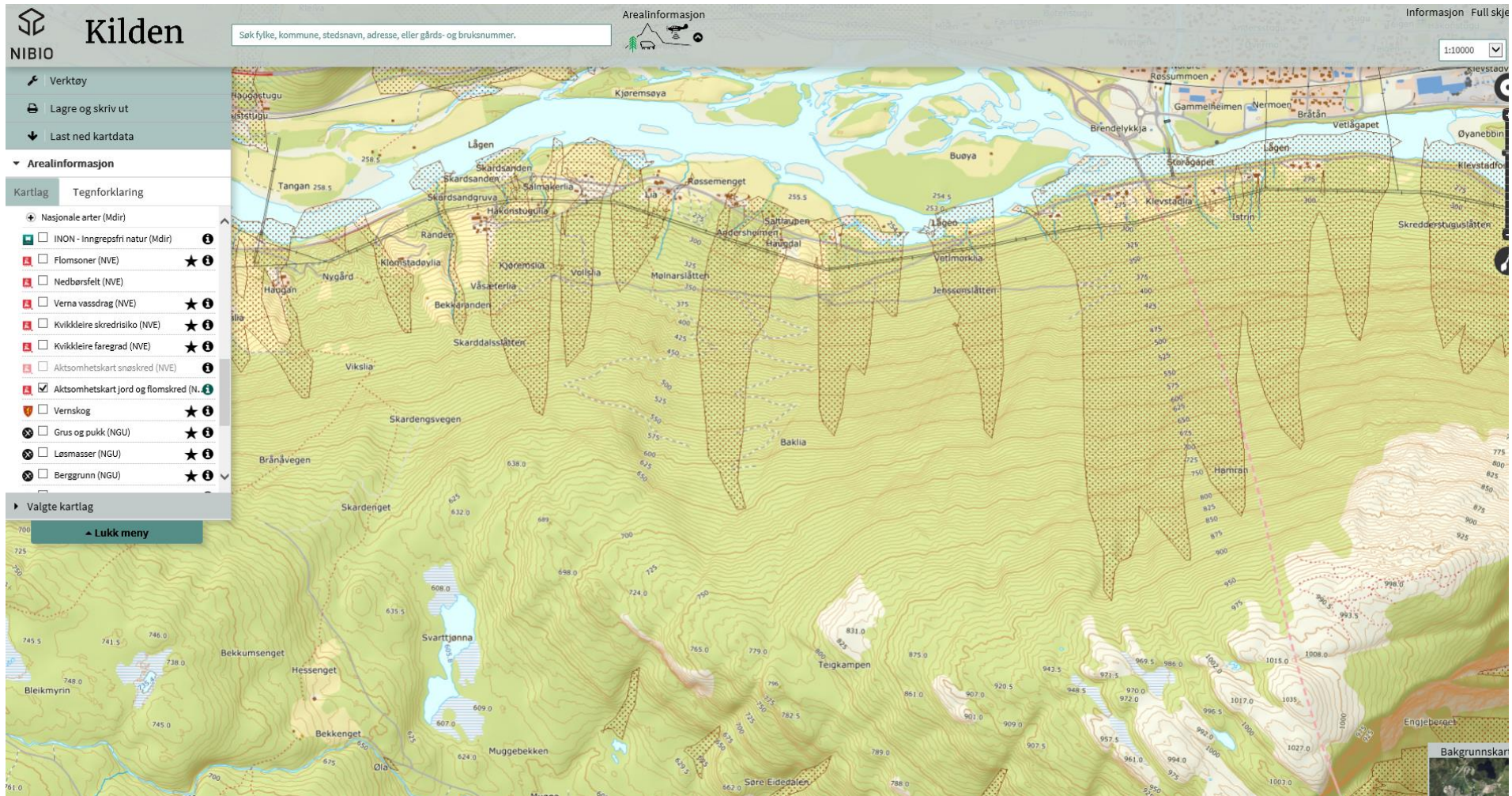
drone DTM

SKRED I KVAM, GUDBRANDSDAL 2011 OG 2013

NVES aktsomhetskart for skred

Tar ikke hensyn til skog, veger og stikkrenner

NIBIOs foreløpige modeller

Sannsynlighet for startpunkt for skred

Tabell 2. Tilpasset modell for *startp*. AIC = 393.868.

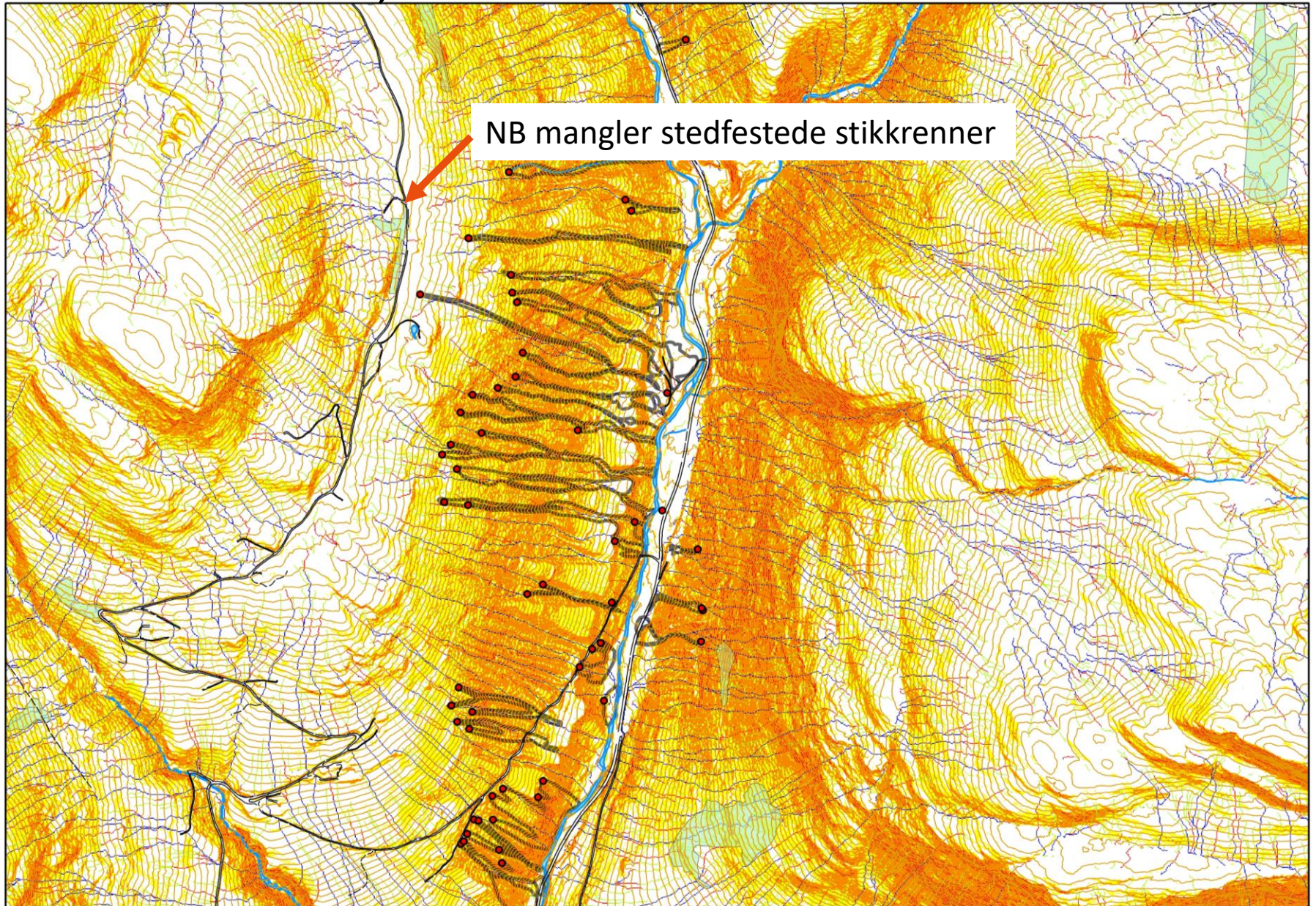
Variabel	Parameter	DF	Estimat	Standard feil	p-verdi
	μ	1	- 3.3016	0.3875	< 0.0001
<i>flate100m</i>	$\alpha_{Innenfor}$	1	0.5437	0.1802	0.0026
<i>flate100m</i>	$\alpha_{Utenfor}$.	- 0.5437	.	.
<i>slope</i>	β_1	1	0.0444	0.00865	< 0.0001
<i>profile</i>	β_2	1	- 1.8209	0.4063	< 0.0001
<i>curvature</i>	β_3	1	- 0.3		
<i>middelhoy</i>	β_4	1	- 0.1		
<i>slope·profile</i>	β_5	1	0.0		
<i>slope·jordart</i>	$\tau_{=11}$	1	0.0		
<i>slope·jordart</i>	τ_{Ikke11}	.	- 0.0		
<i>flowacc·flate100m</i>	$\theta_{Innenfor}$	1	- 0.000		
<i>flowacc·flate100m</i>	$\theta_{Utenfor}$.	0.000		

Sannsynlighet for skred

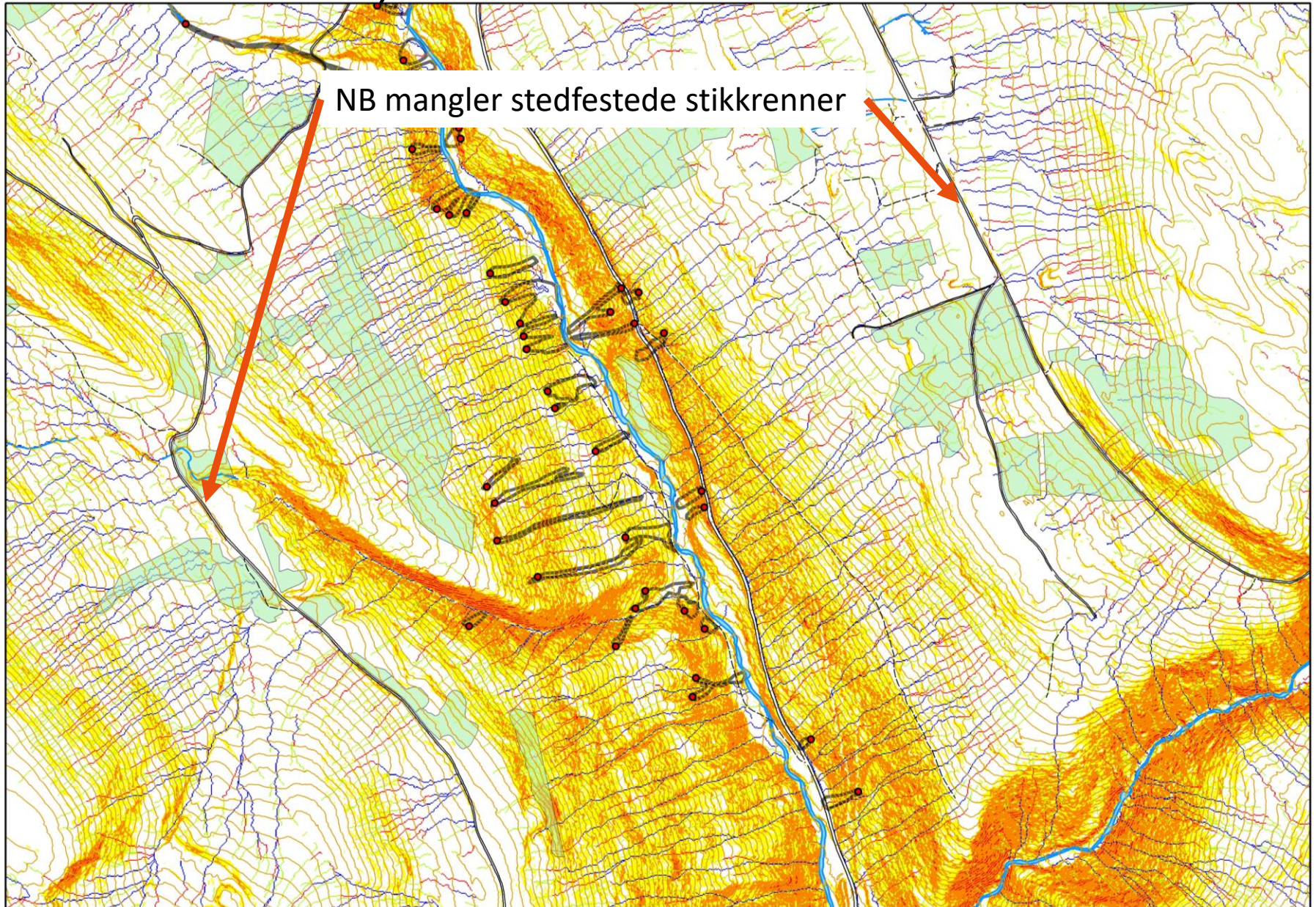
Tabell 1. Tilpasset modell for *skred01*. AIC = 379.830.

Variabel	Parameter	DF	Estimat	Standard feil	p-verdi
	μ	1	- 3.4293	0.3992	< 0.0001
<i>flate100m</i>	$\alpha_{Innenfor}$	1	0.5729	0.1841	0.0019
<i>flate100m</i>	$\alpha_{Utenfor}$.	- 0.5729	.	.
<i>slope</i>	β_1	1	0.0484	0.00886	< 0.0001
<i>profile</i>	β_2	1	- 2.0748	0.4225	< 0.0001
<i>curvature</i>	β_3	1	- 0.4350	0.1306	0.0009
<i>middelhoy</i>	β_4	1	- 0.1455	0.0211	< 0.0001
<i>slope·profile</i>	β_5	1	0.0203	0.00633	0.0014
<i>slope·jordart</i>	$\tau_{=11}$	1	0.0298	0.00475	< 0.0001
<i>slope·jordart</i>	τ_{Ikke11}	.	- 0.0298	.	.
<i>flowacc·flate100m</i>	$\theta_{Innenfor}$	1	- 0.00040	0.000142	0.0050
<i>flowacc·flate100m</i>	$\theta_{Utenfor}$.	0.00040	.	.

SKRED I KVAM, GUDBRANDSDAL 2011 OG 2013

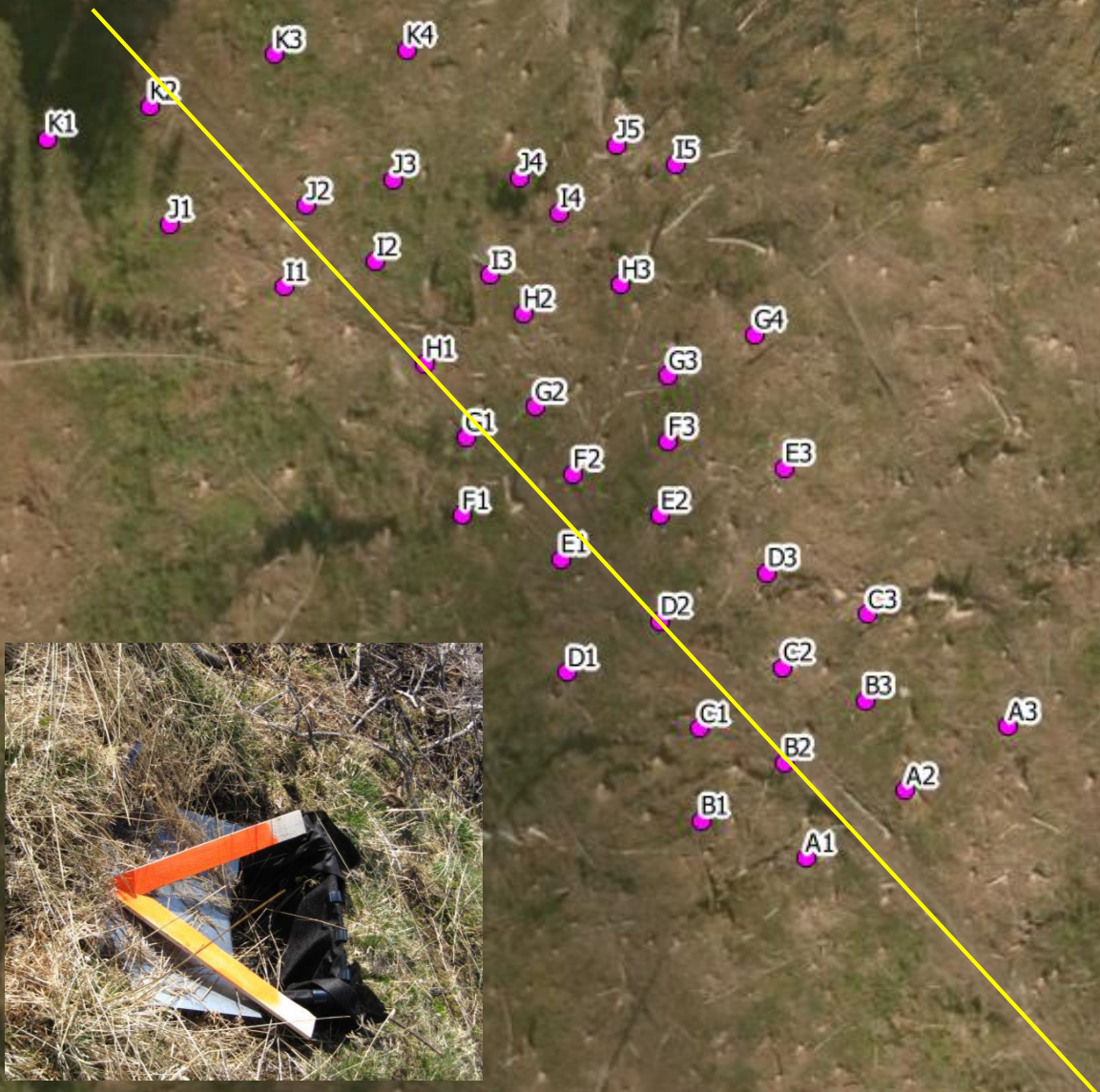
SKRED I KVAM, GUDBRANDSDAL 2011 OG 2013

Driftsmetoder og risiko

1. Taubane
2. Lassbærer vertikaldrift
3. Gravedrifter
 1. Veier endrer avrenningsmønster
 2. Veier øker erosjon

Taubane gir få endringer i avrenningsmønster og lite erosjon

Gravedrift

Veger fanger opp vannet

Tiltak: overflaterenner / stikkrenner i «lavbrekk»

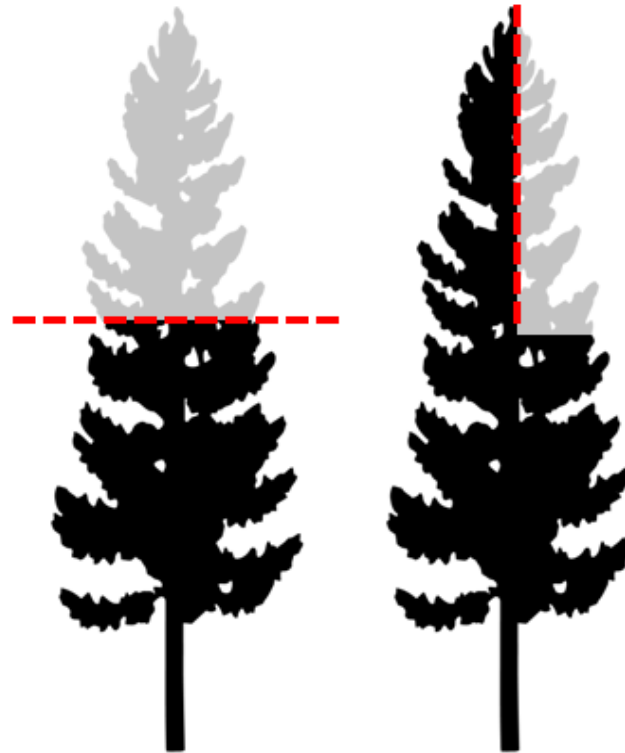
Erosjon fra gravedrift

Risiko for snø- og vindskader

- Stabilitet
 - Enkelttre
 - Sosial
- Kraftlinjer og skog
 - Skjøtselsbelte
 - Håndtering av gammel skog
 - helikoptertopping mmm

STABILISERING AV SKOGSKANTER MED HELIKOPTER

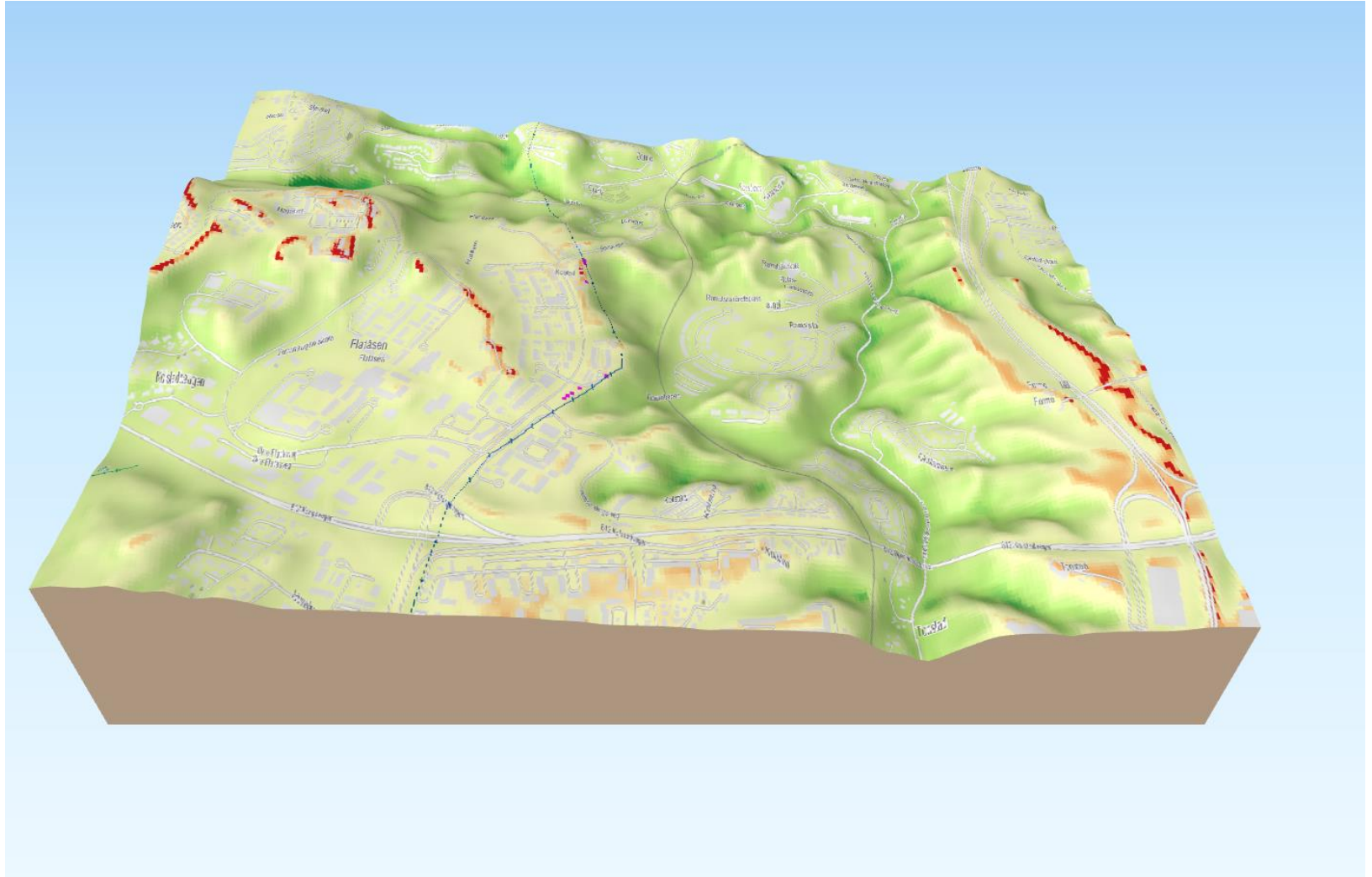

Samarbeid skogeier og nettselskap: SNAUHOGST SOM ALTERNATIV TIL BREDDING

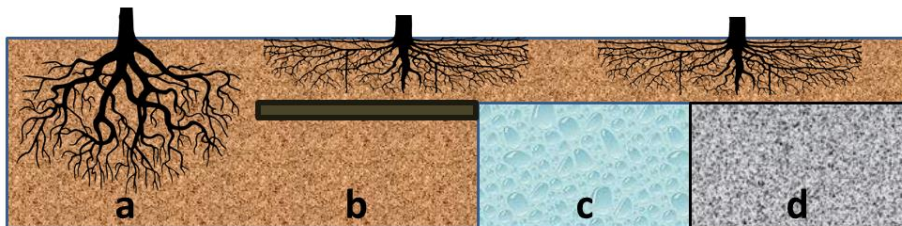

VINDUTSATT

TOPEX: TOPOGRAFISK EKSPOSISJON

TRÆRNE'S FORANKRING AVHENGER AV JORDDYBDE OG JORDTYPE

Løsmasser

Opphavsmateriale

- Barfjell / ubetydelig dekke
- Leire
- Morene
- Sand og grus
- Torv

Skogen som karbonlager

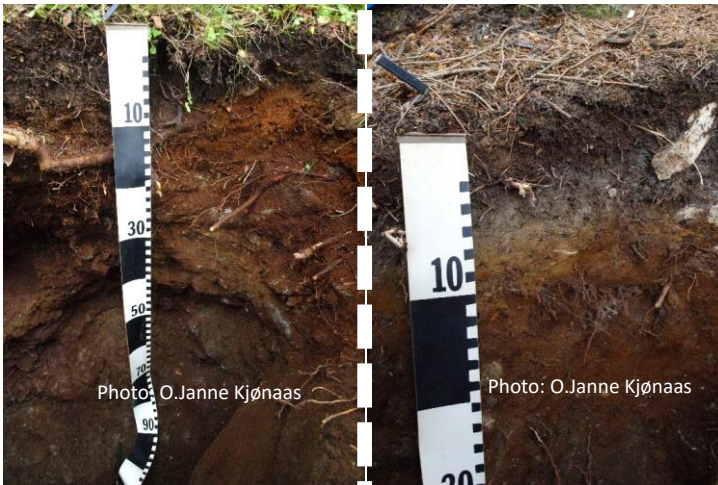
Planta granskog binder mer i biomasse og mer i jord

Prosjekt BalanC: Virkninger av økt granplantning på karbonbalansen i skog på Vestlandet (PL: O. Janne Kjønaas, Nibio)

- Treplanting og treslagsskifte er foreslått som et viktig norsk klimatiltak for å både øke det årlige opptaket av CO₂ og den langsiktige lagringen av karbon i skogen.
- BalanC undersøker effekter av treslagsskifte fra naturlig bjørke skog til rasktvoksende norsk gran på den totale karbonbalansen i skogøkosystemet, gjennom å kvantifisere endringer i karbonlagre i vegetasjonen og jorda, lagring og utslipp knyttet til bruk av treprodukter fra skogen og den klimatiske responsen via tilbakestråling av varme til atmosfæren (albedo).

TJUKKERE RÅHUMUS OG ØKT JORDKARBON I GRANSKOG

Karbon i skogsjord kan bli flere tusen år.

Prosjektet søker mer kunnskap om jordkarbon gjennom målinger av endringer i

- karbonlager
- næringsstatus
- karbontilførsel (strøm) og tap (jordrespirasjon)
- stabiliteten av det organiske materialet – hvor lenge kan vi forvente at det organiske lageret forblir i jorda
- betydningen av ulike grupper mikroorganismer for C lagringen, og hvordan disse påvirkes av treslagsskifte

For mer informasjon:

<https://www.nibio.no/prosjekter/balanc>

Planlegging krever digitale data

Vegg-til-vegg og digitale skogdata-kart basert på
fjernmåling

A. flybasert laser og bildematching

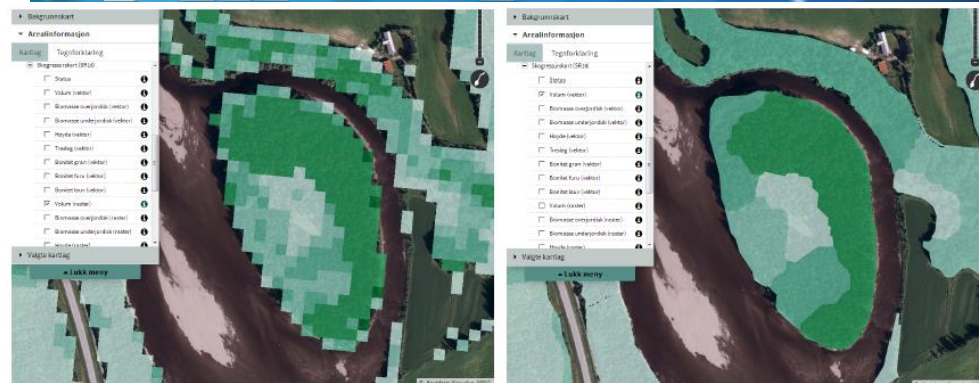
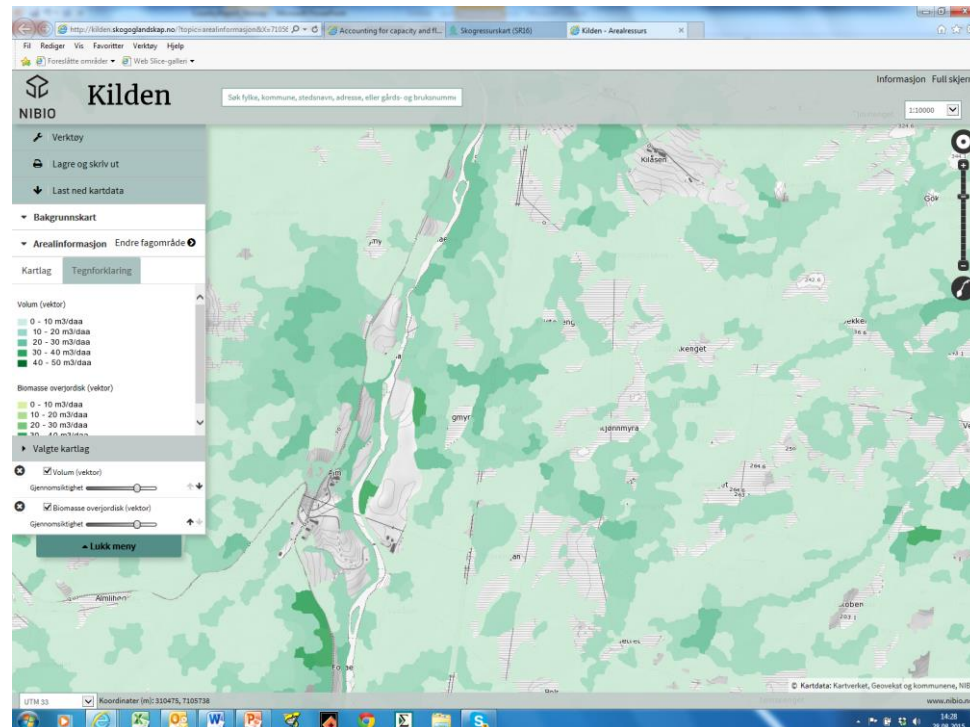
- SR16:
- Digitale skogbruksplaner:

B. Satellittbasert:

- Satskog: Landsat / Sentinel-2
- Tandem-X: 3D radar

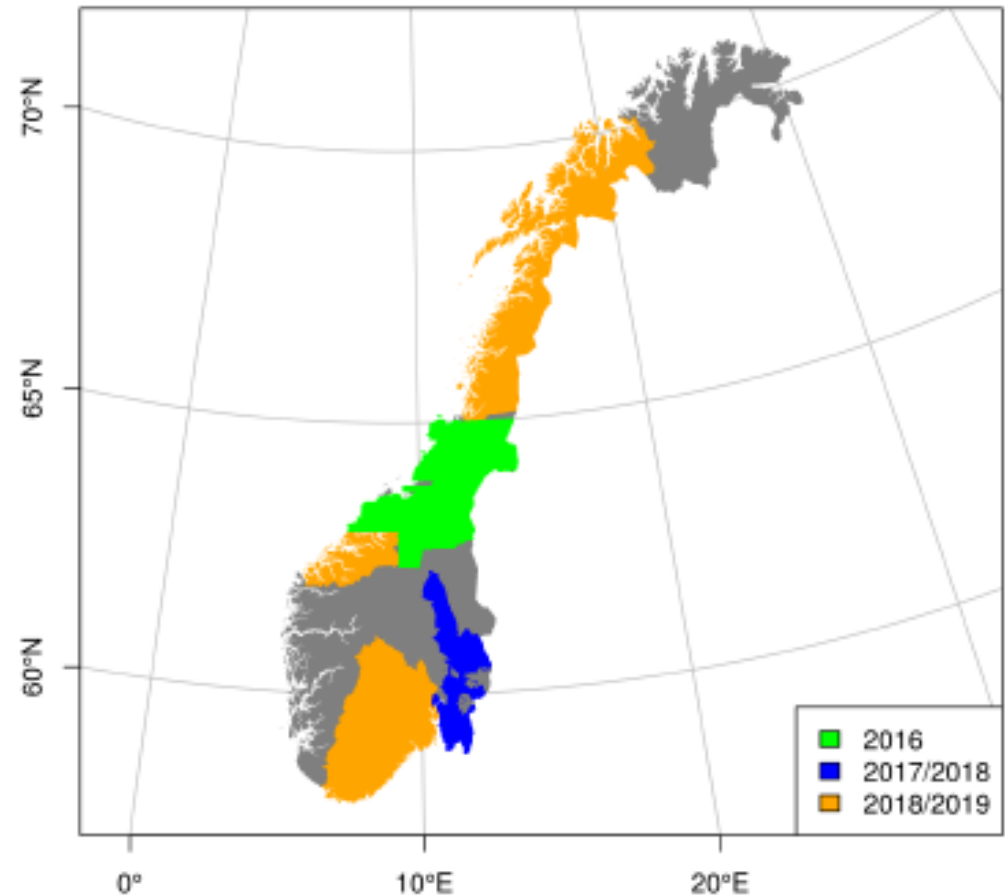
SR16 – ET SKOGRESSURSKART MED 16 M OPPLØSNING

- Skog / ikke skog
- Volum
- Biomasse
- Skoghøyde
- Treslag
- Produksjonsevne (bonitet)

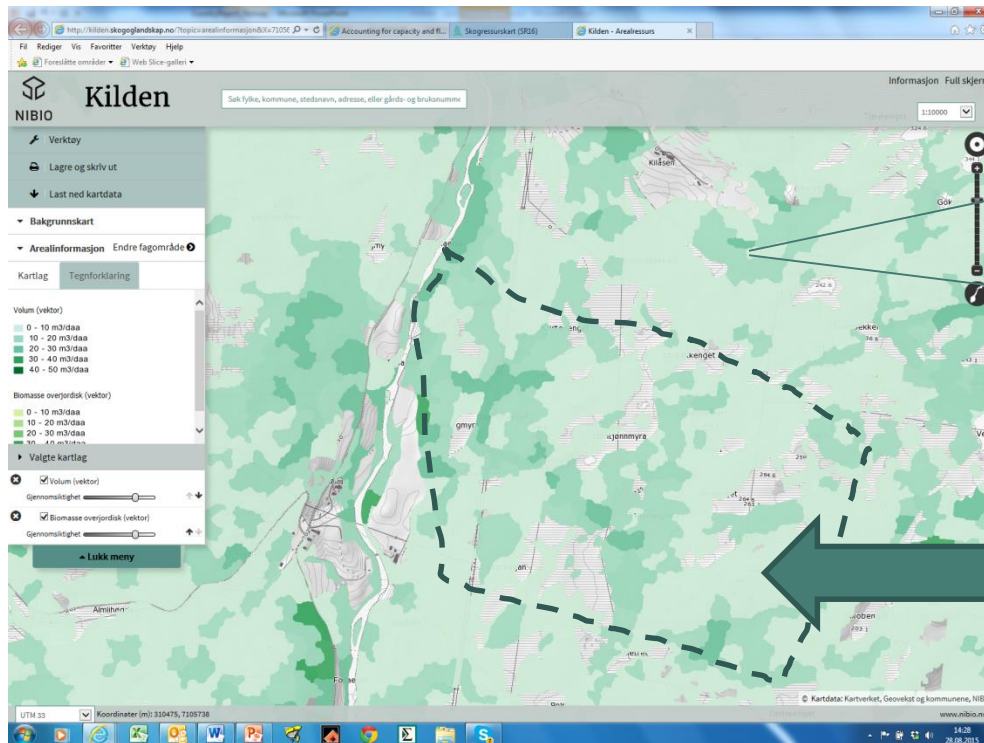

SR16 – DEKNING OG VIDEREUTVIKLING

- 2015-2017: Trøndelag
- Februar 2018: Østfold samt deler av Akershus og Hedmark
- 2017-2020: Resten av landet avhengig av framdrift for nasjonalt laserscanningprosjekt

VISJON FOR DEN NÆRE FRAMTID: IKKE BARE RESSURSOVERSIKTER MEN OGSÅ PROGNOSE BASERT PÅ SKOGRESSURSKARTET SR16:

Framskrivning av hvert enkelt
16 x 16 m piksel (volum,
biomasse, driftskostnad)

Aggregering til bruker-
definert "geografi"

EKSEMPEL, RENNEBU

- Digitale skogbruksplaner

- SATSKOG

- SR16

